

ДЗЕНЬ САВЕЦКАГА ДРУКУ

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СУАЧЫННІКАМІ

№ 35 (619)

Май 1962 г.

Год выдання 8-ы

У красавіку 1912 года ўсю Расю абляцела вестка аб крывавай драме, якая разыгралася на Ленскіх залатых прысках у Сібіры.

Гаспадары прыскаў — англійскія і рускія капіталісты — атрымлівалі штогод мільённыя прыбыткі, а рабочым плацілі мізэрныя грашы, кармілі гнілымі прадуктамі, прыніжалі іх чалавечую годнасць. Калі ж рабочыя, не вытрымаўшы страшэнных прыцясненняў, забаставалі, войскі расстралялі мірныя нагоўп, які ішоў на перагаворы з адміністрацыяй. Была забіта і паранена больш 500 чалавек.

На крывавае злачынства царскага ўрада рабочы клас Расіі адказаў масавымі дэманстрацыямі, стачкамі, мітынгамі. У стачках пратэсту ўдзельнічала да трохсот рабочых, а першамайскія стачкі ахапілі да 400 тысяч чалавек. У ленскія дні стала асабліва яснай неабходнасць легальнай штодзённай газеты, разлічанай на самыя шырокія масы рабочых. І рабочыя дружна адклікнуліся на заклік бальшавікоў дапамагчы сваімі працоўнымі капейкамі стварэнню такой газеты.

5 мая 1912 года ў Пецярбургу выйшаў першы нумар бальшавіцкай газеты «Правда». Гэта была масавая штодзённая марксісцкая газета ў Расіі. Дзень яе выхаду — 5 мая — стаў святам бальшавіцкага друку.

Уладзімір Ільч Ленін надаваў рабоце «Правды» выключна вялікае значэнне. Ён апублікаваў у ёй больш 250 артыкулаў, якія накіроўвалі працу партыі, яе палітычную лінію.

«Правда» паўсядзённа звязвала партыю з шырокімі рабочымі масамі. У кожным яе нумары змяшчаліся дзесяткі рабочых карэспандэнцый аб цяжкім жыцці, прыцясненнях гаспадароў, паліцэйскім самавольстве, друкаваліся паведамленні аб стачках — сапраўдныя зводкі з фронту барацьбы працы і капіталу. У аддзел «Сялянскае жыццё» сяляне пісалі аб сваёй беднасці, памешчыцкім прыгнёце і кулацкай кабале.

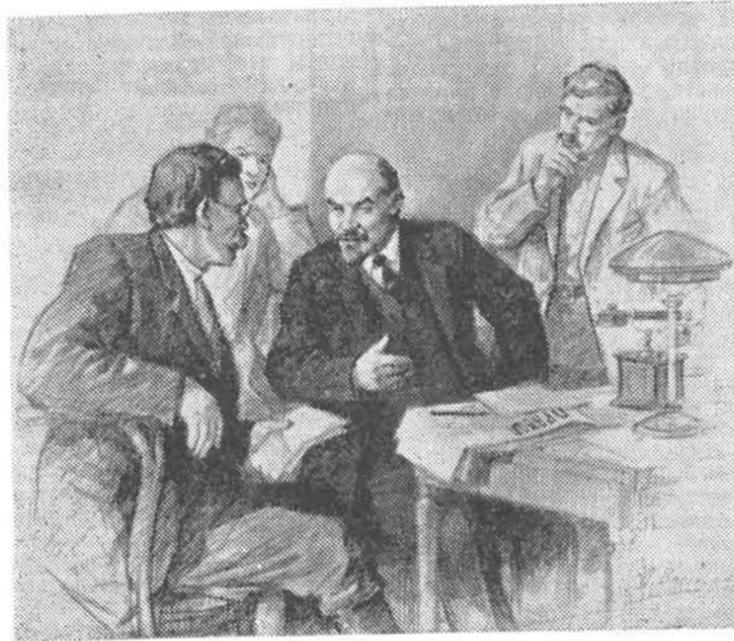
У рэдакцыі «Правды» адбываліся сустрэчы з прадстаўнікамі мясцовых партыйных арганізацый, сюды прыходзілі весткі аб партыйнай рабоце на фабрыках і заводах, адсюль перадаваліся дырэктывы Цэнтральнага Камітэта партыі.

Значэнне «Правды» ў гісторыі партыі бальшавікоў і рэвалюцыі вельмі вялікае. Бальшавікоў тады называлі «правдистами». Рабочыя бачылі ў «Правде» сапраўднага абаронцу іх інтарэсаў. І з усіх куткоў Расіі ў рэдакцыю ішлі словы гарачай любові і сардэчнай удзячнасці.

Царызм бачыў, якую грозную рэвалюцыйную сілу ўяўляе «Правда», і ўсімі мерамі намагаўся спыніць яе выданне. Многія яе нумары падвяргаліся канфіскацыі, на газету накладваліся вялізныя штрафы. Але рабочыя збіралі па капейцы патрэбныя сумы. Тады царскія ўлады сталі закрываць «Правду». Яе закрывалі восем разоў, але яна зноў выходзіла пад новай назвай: «Рабочая праўда», «Паўночная праўда», «Праўда працы», «Рабочы» і інш.

Успамінаючы гісторыю «Правды», трэба адзначыць, што на яе старонках у гераічныя кастрычніцкія дні былі надрукаваны першыя дэкрэты Савецкай улады: Дэкрэт аб зямлі і Дэкрэт аб міры. Савецкая ўлада нараджалася са словам МІР на вуснах. «Правда» была тымі вуснамі, якія абвясцілі ўсяму свету аб міралюбівай палітыцы маладой Савецкай дзяржавы.

Вось ужо пяцьдзсят год выходзіць «Правда». З Масквы яна разыходзіцца мільённымі тыражамі па ўсёй краіне. Яе ведаюць, чытаюць, любяць і паважаюць працоўныя Савецкага Саюза і ўсяго свету, бо яна нясе самую вялікую праўду — праўду камунізма.

Ул. І. Ленін гутарыць з рабочымі карэспандэнтамі ў рэдакцыі газеты «Правда». Мал. заслужанага дзеяча мастацтваў РСФСР П. ВАСІЛЬЕВА.

ЛІЧБЫ І ФАКТЫ

У СССР выходзіць 6 467 назваў газет. Разавы тыраж газет дасягнуў 68,6 мільёна экзэмпляраў, а іх гадавы тыраж перавысіў 15 мільярдаў экзэмпляраў.

Гадавы тыраж часопісаў і іншых перыядычных выданняў склаў каля 778 мільёнаў экзэмпляраў.

У Беларускай ССР выдаецца 194 назвы газет з разавым тыражом 2 188 тысяч экзэмпляраў, гадавы тыраж — 323 586 тысяч экзэмпляраў.

За 1918—1960 гг. у СССР выдадзена 1 595 тысяч кніг і брашур тыражом 23,9 мільярда экзэмпляраў.

У гэтыя гады кніжная прадукцыя выдавалася на 89 мовах народаў СССР і на 48 замежных мовах.

У 1913 годзе на 100 чалавек насельніцтва Расіі прыпадала 2 экзэмпляры газеты, у СССР у 1961 годзе — 32, а з улікам разовага тыражу часопісаў — 54 экзэмпляры перыядычных выданняў.

У Беларусі выдаецца 18 назваў часопісаў і 71 назва разнастайных перыядычных зборнікаў і бюлетэняў з агульным тыражом 10 393 тысячы экзэмпляраў у год.

У нашай краіне газеты выходзяць на 66 мовах народаў СССР і на 7 замежных.

Гадавы тыраж кніг у СССР у 1960 годзе дасягнуў 1 240 мільёнаў экзэмпляраў. Па колькасці кніг на душу насельніцтва мы займаем першае месца ў свеце. Колькасць іх дасягнула ў 1960 годзе 5,8 экзэмпляра, што на 15—20 працэнтаў вышэй, чым у ЗША.

Паводле дэдзёных кніжнай палаты БССР, у 1961 годзе ў нашай рэспубліцы выпушчана кніг агульным тыражом 18 966,3 тысячы экзэмпляраў.

Усесаюзнае аб'яднанне «Міжнародная кніга» накіроўвае савецкія газеты і часопісы больш чым у 100 краін свету.

За распрацоўку і ўкараненне ў сельскагаспадарчую вытворчасць высокаэфектыўнай тэхналогіі механізаванага асваення забалочаных і хмызняковых зямель акадэміку АН БССР, дырэктару Цэнтральнага навукова-даследчага інстытута механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадарні нечарназёмнай зоны СССР Міхаілу Яфрэмавічу Мацэпуру прысуджана Ленінская прэмія. На здымку: М. Я. Мацэпура (справа) са спецыялістамі інстытута на Заходняй машынавыправавальнай станцыі ля новай канструкцыі канаваканальніка.

«КОСМАС-4» ПРЫЗЯМЛІЎСЯ

26 красавіка 1962 года ў Савецкім Саюзе быў ажыццёўлен паспяховы запуск штучнага спадарожніка Зямлі «Космас-4». На спадарожніку была ўстаноўлена навуковая апаратура, прызначаная для працягу даследаванняў касмічнай прасторы ў адпаведнасці з праграмай, аб'яўленай ТАСС 16 сакавіка г. г.

«Космас-4» знаходзіўся на арбіце больш трох сутак, праляцеўшы за гэты час каля двух мільёнаў кіламетраў. На працягу ўсяго палёту сістэмы і апаратура, устаноўленыя на спадарожніку для правядзення даследаванняў касмічнай прасторы і верхніх пластаў атмасферы, працавалі ўстойліва. У сувязі з завяршэннем працы навуковых даследаванняў 29 красавіка па камандзе з Зямлі зроблена паспяховая пасадка спадарожніка ў заддзеным месцы на тэрыторыі Савецкага Саюза. У выніку запуску спадарожніка «Космас-4» атрыманы каштоўныя навуковыя дэдзёныя, якія ў сучасны момант апрацоўваюцца і вывучаюцца.

Напярэдадні свята рэдакцыя атрымала многа пісьмаў ад суаічыннікаў. Землякі дзякуюць за газету, просяць нас паведамаць аб зменах у родных мясцінах, аб жыцці сваякоў і блізкіх.

«Шматпаважаны рэдактар беларускага «Голасу Радзімы», — піша Міхась Маслоўскі са Злучаных Штатаў Амерыкі, — калі можаце мне прыслаць вашу добрую газету, то прашу вас прышліце».

«Жадаю вам здароўя на доўгія гады і поспехаў у вашай высакароднай працы на карысць міру і прагрэсу», — піша з Францыі Марыя Жураўская. Ніжэй змяшчаем некалькі пісьмаў землякоў.

Усім, хто прыслаў нам святочныя віншаванні, рэдакцыя прыносіць сардэчную падзяку.

Добры дзень, «Голас Радзімы», добры дзень, дарагія землякі і таварышы, прывітанне вам з далёкай краіны Паўночнай Амерыкі!

Я прыехаў у Амерыку ў 1908 годзе. Сам я з Мінскай губерні Старобінскай воласці Слуцкага павету, вёска Жабін (гэта стары адрас).

Паведамляю вам, што я рэгулярна атрымліваю вашу газету «Голас Радзімы». Я вашу газету перадаю іншым людзям чытаць. І адзін часопіс атрымліваю на рускай мове.

Амерыка не тая, што была 50—60 год таму назад. Жыць дрэнна простаму чалавеку, рабочыя плаціць вялікія падаткі, усё дорага каштуе.

Вялікае дзякуй вам за газету, дарагія таварышы.

ЗША АЛЯКСЕЙ С.

Паважаныя сябры з Камітэта і з газеты «Голас Радзімы» і паважаны рэдактар Л. Прокша!

Шлю вам усім чыстасардэчнае прывітанне з пажаданнем міру, спакойнага жыцця на зямлі і добрага здароўя ў будучым. Я атрымаў ад вас пісьмо, якое вельмі ўзрадавала мяне. Вы пытаецеся, ці змог бы я апісаць сваю паездку, якую я зрабіў у 1957 годзе ў жніўні месяцы? З задавальненнем апішу. І прашу вас яшчэ змясціць у газеце «Голас Радзімы» маю маленькую заметку пра мір на зямлі, які, я веру, магчымы. Я яе падрыхтаваў і прышлю вам пасля гэтага пісьма.

Вы таксама пішаце, што вам прыемна, што я не забываю сваю Радзіму. Дарагія мае, як я магу забыць тых лясы, сенакосы, раўніны, палі ды рэкі і зялёныя лугі! Гэта застанецца ў майй памяці назавсёды і заўсёды я бачу іх у сне.

Да пабачэння. З павагай да вас ЗША Іван ГІЛЕУСКІ.

«Правда» аб мінулым і сучасным беларускага народа

СУРОВАЯ ПРАЎДА

Рэдакцыя газеты «Северная Правда» (адна з назваў «Правды») у № 11 за 1913 год звярнулася да сваіх сельскіх карэспандэнтаў з просьбай пісаць аб самых розных баках сялянскага жыцця. Яе цікавілі звесткі і карэспандэнцыі аб эканамічным становішчы сялян, аб ураджаі, аб адносінах многаземельных сялян да малаземельных, аб працы батракоў і сельскіх работнікаў і г. д. Рэдакцыя прасіла паказваць адносіны розных груп сялян да Дзяржаўнай думы, хацела ведаць, якім чынам думаюць яны палепшыць сваё жыццё.

«Правда» даволі часта друкавала карэспандэнцыі аб жыцці беларускага сялянства і яго барацьбе за лепшую долю. Гэтыя карэспандэнцыі друкаваліся пад рубрыкамі «Сялянскае жыццё» або «Правіны-яльнае жыццё».

У адным з пісьмаў, надрукаваным у № 81 за 1912 год, расказвалася аб цяжбе паміж сялянскім вёскі Альшанкі і памешчыкам Скірмунтам Апошняму прысудзілі спягнаць з сялян 1302 рублі. За гэты «доўг» у сялян была апісана жывёла, якую ўлады хацелі прадаць. Але торг не адбыўся, таму што сяляне адмовіліся даставіць жывёлу. Жыхары вёскі не лічылі патрэбным аддаваць «панскі доўг».

Тады пінскі павятовы спраўнік прызначыў паліцэйскі атрад для прымусовага ўгону жывёлы. Аднак сяляне схавалі жывёлу ў лесе. Паліцыя рушыла туды. Адбылася сутычка. Многія чыны атрымалі ўдары дубінамі і палкамі, а сяляне былі збіты нагайкамі. Жывёла ў колькасці 158 галоў была акружана і накіравана ў маёнтак Парэчча для продажу. Па дарозе зноў адбылася сутычка з сялянамі. Апошнія, каб не страціць жывёлу, вымушаны былі заплаціць памешчыку несправядлівы «доўг».

Улады заняліся адшукваннем завадатараў беспарадкаў. Чацвёра сялян былі арыштаваны.

У другім паведамленні «Правда» (№ 178 за 1912 год) пісала, што ў Пінску разбіралася справа аб аграрным бунце. Сяляне вёсак Вулькі і Бродніцы Пінскага павету з даўніх часоў мелі права пасвіць жывёлу на землях памешчыка Шчыга. Але як толькі сяло Вулькі было куплена ровенскім прадвадзіцелем дваранства Давыдавым, упраўляючы Кісяоў пачаў заганяць сялянскую жывёлу ў маёнтак і браць плату, як «за патраву» пашавых угоддзяў.

Пры адной такой спробе загнаць жывёлу натоўп сялян збіў служачых маёнтка. А дом лесніка Багачэні, аднаго з заўятых праследвальнікаў сялян, быў разбуран.

На другі дзень каля маёнтка адбылася сутычка сялян з паліцыяй. Сяляне збілі пры-

става Б., а ўраджык О. нанеслі ў руку нажавую рану. Прыстаў скамандаваў стражнікам страляць. Трыма залпамі былі двое забіты і пяцёра паранены. Трое сялян атрымалі раненні ад шабельных удараў.

З прыцягнутых да суда 11 сялян двое былі прыгавораны ў арыштанцкія аддзяленні на 1 год 3 месяцы і пяць — да турэмнага зняволення на 8 месяцаў.

Са спасылкай на іншыя друкаваныя крыніцы газета ў № 62 за 1912 год пісала аб бабскім бунце, які адбыўся ў сяле Судбове Барысаўскага павета.

У карэспандэнцыі з Мазыра паведамлялася: «Недалёка ад Нароўлі ёсць лес памешчыка Гарвата, у які сяляне нярэдка ходзяць збіраць грыбы. Аднойчы адправілася ў лес сялянка з дачкой. Вартаўнікі злавілі іх, падверглі цялеснаму пакаранню і заключылі на два дні пад арышт. З таго часу пакаранне гэта прымяняецца да ўсіх злоўленых у лесе».

Аб выпадках самавольства ўлад над сялянамі газета пісала амаль у кожным нумары. Аб самавольстве часта паведамлялі ў «Правду» і беларускія карэспандэнты. Вось што адбылося ў Зябінскай воласці Нявельскага павета Віцебскай губерні. Праз сельскага старасту сяляне атрымалі распараджэнне да 10 гадзін 24 чэрвеня даставіць для перапісу (невядома для якой мэты) коней. Многія былі далёка ад зборнага пункту, іншыя па сямейных абставінах не маглі пад'ехаць да прызначанага тэрміну і за гэта былі жорстка пакараны.

Некаторыя былі пасаджаны пад арышт, а іх галодныя коні сталі ў заперэжцы. Іншыя сяляне стаялі перад прыставам з услухшымі і акрываўленымі тварамі, якія размаляваў ім прыстаў, прыгаварваючы: «да смерці заб'ю». Сяляне стаялі перад грознымі вачыма начальніка, дрыжачы ад страху.

«Вось якія парадкі ў вёсцы, і гэта ў 20-е стагоддзе, пры Існаванні Дзяржаўнай думы», — гэтымі словамі заканчвалася звестка. («Правда», № 51, 1912 год).

У № 11 за 1913 год «Северная Правда» расказала аб стыхійным бедстве, якое адбылося ў Залескай воласці Гродзенскай губерні.

1 і 2 жніўня (старага стылю) 1913 года там адбыліся такія вялікія дажджы, што ўсю акалячую мясцовасць затопіла. Жывёла стаяла ў хлявах. Карміць яе не было чым. У г. Кобрыне з гэтага выпадку адкрыўся кірмаш. Там прадавалі жывёлу ў тры разы дзешавей, чым звычайна.

Свяшчэннік сяла Хабавічы яшчэ ў 1905—1906 гадах набыў за недарагую цану сенакосныя ўгоддзі і цяпер, карыстаючыся стыхійным бедствам, драў за іх з мужыкоў па 10

скур. Свяшчэннік і арадатар на просьбы сялян праявіць да іх літасць гаварылі: «Хочаш касіць, дык плаці, не хочаш — ідзі».

У заключэнне карэспандэнцыі пісалася, што пацярпеўшы стыхію людзі пакідаюць насяджаныя месцы і эмігрыруюць у Амерыку. З адной толькі вёскі Закросніцы паехала 25 чалавек, у тым ліку дзве дзяўчыны і адна жанчына. «Цяпер прыйшла пара ехаць старым і дзецім. Няма магчымасці жыць у такіх умовах, як тут».

Такія асобныя матэрыялы аб бязрадасным і цяжкім жыцці беларускага сялянства ў пракляты час царызму, якія друкаваліся ў газеце «Правда», пяцідзясяцігоддзе якой урачыста адзначае Савецкая краіна.

В. ТАТАРЫНАЎ.

СВЕТЛАЯ ПРАЎДА

Орган Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза газета «Правда» многа месца на сваіх старонках адводзіць падзеям, якія адбываюцца ў нашай рэспубліцы.

Перад намі нумары «Правды» за 1962 год. У газеце надрукавана шмат артыкулаў і карэспандэнцый, якія асвятляюць пытанні сельскай гаспадаркі, прамысловасці, культурнага жыцця Беларусі.

З гэтых артыкулаў (а часам і з маленькіх у некалькі радкоў інфармацый) паўстае новая Беларусь, Беларусь магутных трактараў і самазвалаў, гіганцкіх новабудоваў, неабсяжных калгасных палёў.

У цэнтральным музеі імя Ул. І. Леніна. Наведвальнікі аглядаюць экспазіцыю, прысвечаную газеце «Правда». Справа — скульптурная група В. Ісаева і Р. Таурэйт «Рабочыя чытаюць газету «Правда» 1912 год».

травалюльную сістэму. «Умела выкарыстоўваючы кожны гектар зямлі, — пісала газета, — Беларусь можа вырабляць многа зерня, кармоў, мяса, малака. Рэспубліка можа і павінна займаць першае месца ў краіне па вытворчасці прадуктаў жывёлагадоўлі».

«Правда» апублікавала рад артыкулаў працаўнікоў беларускай вёскі. У карэспандэнцыі «Волат беларускіх палёў» І. Цюрын, аграном калгаса «Рассвет» Кіраўскага раёна Магілёўскай вобласці, расказвае аб вопыце вырошчвання кармавога лубіну. Кіраўнік механізаванага звяна калгаса «Кастрычнік» Гомельскага раёна Ул. Кот

Бярозаўскую цеплавую электрастанцыю.

Непазнавальна змяніўся глукі куток Палесся. Цяпер тут узвышаецца вялізны галоўны корпус ДРЭС, дапаможныя прадпрыемствы, шматпавярховыя жылыя дамы гарадка будаўнікоў і энергетыкаў.

Каля трох тысяч будаўнікоў і мантажнікаў — беларусаў, рускіх, украінцаў, літоўцаў, грузін і прадстаўнікоў іншых нацыянальнасцей — узводзяць Бярозаўскую ДРЭС. Натхнёная праца будаўнікоў увянчалася поспехам. Напярэдадні новага, 1962 года электрастанцыя дала першы прамысловы ток. Бярозаўская ДРЭС пачала працаваць на камунізм.

А вось невялікае паведамленне, якое «Правда» змяшчае пад рубрыкай «У некалькі радкоў»: «Будаўніцтва першай у Беларусі прыгараднай электрычнай чыгункі пачалося на участку Мінск — Аляхновічы. Электрыфікацыя гэтага участку рэспублікі з улюбёнымі месцамі адпачынку працоўных».

Матэрыялы аб годдасці беларускіх працоўных — Мінскім трактарным заводзе — неаднаразова змяшчаліся на старонках «Правды». З 1 студзеня 1962 года, піша «Правда», Мінскі трактарны завод пачаў выпускаць трактар «МТЗ-50». Новая машына больш магутная, больш эканамічная і больш універсальная за сваю папярэдніцу. Яна, безумоўна, знойдзе шырокае выкарыстанне ў сельскагаспадарчай вытворчасці.

Канструктарскі калектыў заводу распрацоўвае мадэль 55-і 60-сільнага трактара. Яны будучы расходваць менш гаручага, знізіцца іх вага, уведзюцца новыя вузлы, якія зробяць машыну больш дасканалай і магутнай. Распрацоўваецца таксама мадэль трактара «Беларусь», прыгодная для апрацоўкі бавоўны.

Такі адказ калектыву мінскіх трактаразаводцаў на заклік партыі ўзмацніць матэрыяльна-тэхнічную дапамогу сельскай гаспадарцы. За прайшоўшыя тры гады ён даў працаўнікам вёскі 3 тысячы трактараў звыш плана, а да канца сямігадкаў выпусціць яшчэ многа звышпланавай прадукцыі. Магутнасць заводу да 1965 года будзе даведзена да 75 тысяч трактараў у год.

Вось што піша цяпер «Правда» аб нашай Беларусі. Не такімі былі сумныя навіны беларускіх гарадоў і вёсак, якія друкавала газета да 1917 года. Расквітнела, расправіла свае дужыя плечы Беларуская ССР. Газета «Правда» стала верным сябрам беларускіх працоўных. Каля 300 тысяч экзэмпляраў газеты штодзень разыходзяцца па ўсіх кутках рэспублікі.

Т. РЭУТОВІЧ.

У цэху зборкі і выпрабавання аўтамабіляў Мінскага аўтамабільнага завода. Злева направа: слесар-зборшчык Ю. Лунін, старшы майстар змены Г. Сугак і майстар Н. Казлоўскі аглядаюць новы аўтамабіль — заказ Кубы і Інданезіі.

Прамысловасць Беларусі, піша «Правда» ў № 11, у 1961 годзе вырабіла звыш плана больш 2,5 тысяч трактараў, сотні металарэжучых станкоў, амаль 2,5 мільёна метраў тканін, 400 тысяч пар абутку, дзiesiąткі тон цэменту. Прырост прамысловай прадукцыі склаў каля 13 працэнтаў супраць 8,1 працэнта, намечаных сямігадовым планам. Саўгасы і калгасы павялічылі вытворчасць ільну, цукровых буракоў, бульбы, малака, яек.

«Правда» шырока асвятляла нараду працаўнікоў сельскай гаспадаркі Беларусі, якая адбылася ў студзені г. г. і ў рабоце якой прыняў удзел Першы сакратар ЦК КПСС, Старшыня Савета Міністраў СССР Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў.

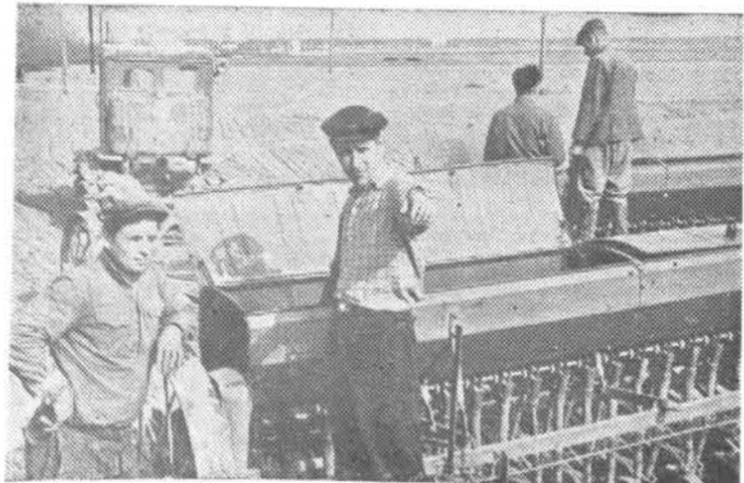
На нарадзе было падкрэслена, што сельскія працаўнікі Беларусі хутка дабіваюцца поспехаў у развіцці жывёлагадоўлі, авалодваюць такімі культурамі, як кукуруза, цукровыя буракі, бабовыя.

Сур'ёзна крытыкаваліся тыя вучоныя, якія ўсё яшчэ чапляюцца за адкінутую жыццём

піша аб вырошчванні самых ураджайных культур — кукурузы і цукровых буракоў, аб рабоце свайго механізаванага звяна. Аб фабрыцы ўгнаенняў, якая створана ў саўгасе «Ціманавы» Магілёўскай вобласці, расказвае дырэктар саўгаса А. Какошынінкі.

У газеце побач стаяць паведамленне аб тым, што знятая свінарка саўгаса імя Дзяржынскага Мінскай вобласці Герой Сацыялістычнай Працы Ганна Нікульская датэрмінова выканалася свае абавязальнасці, і артыкул акадэміка Н. Турбіна аб выведзеным аддзелам генетыкі Інстытута біялогіі Акадэміі навук БССР сярэдняранным гібрыдзе кукурузы «мінскі-1».

Беларусь называюць у нас рэспублікай новабудоваў. Аб адной з іх расказваецца ў нумары 56 газеты «Правда». Тры гады назад забалочаная раўніна, якая раскінулася паміж азёрамі Белае і Чорнае, што на Брэстчыне, была абуджана гулам матораў, бразгатаннем гусеніц: сюды прыйшлі будаўнікі, каб па волі партыі пабудаваць гігант беларускай энергетыкі —

Дружна праводзіць вясеннюю службу калектыў саўгаса «Скідальскі». На здымку: служба ў брыгадзе № 2 аддзялення «Хваты». На пераднім плане трактарыст Іван Петушок (злева) і брыгадзір Міхаіл Прысюк.

ДЛЯ МІЛЬЁНАЎ ЧЫТАЧОЎ

МАСКВА. Наўрад ці знойдзеца хоць адзін значны твор народных паэтаў Беларусі Янкі Купалы і Якуба Коласа, які б не быў выдадзены ў перакладзе на рускую мову маскоўскімі выдавецтвамі. І ўсё ж, нягледзячы на гэта, кожны год у выдавецкіх планах мы зноў бачым назвы іх кніг.

У плане выдавецтва «Советский писатель» намечана выпусціць масавым тыражом трылогію Я. Коласа «На ростанях». У дзіцячым выдавецтве днём выйшла біяграфічная аповесць аб дзіцячых і юнацкіх гадах Янкі Купалы — «Песня распраўляе крылля», напісаная З. Бандарынай. Да знамянальнай даты — 80-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа выдавецтва выпусціць паэтычныя зборнікі для дзяцей «Арляніты» Я. Купалы і «Мой дом» Я. Коласа.

Да юбілею народных паэтаў Дзяржлітвыдат рыхтуе багата ілюстраваныя аднатомнікі іх твораў.

У рэдакцыі літаратурнага народнага СССР Дзяржлітвыдата толькі што атрымана вёрстка гэтых кніг. Старшы рэдактар А. Кафанаў з прыемнасцю прадаставіў нам магчымасць азнаёміцца з іх зместам. Вось старонкі кнігі Я. Купалы. Тут вядомыя яго паэмы «Бандароўна», «Над ракой Арэсай», «Тарасова доля» і лепшыя вершы, напісаныя паэтам на працягу сарака год творчай дзейнасці.

Кніга адкрываецца ўступным артыкулам П. Броўкі. У ім аўтар дзіцяча і ярка малюе вобраз народнага паэта: «Кожны, хто ведае Беларусь, — піша ён, — ведае Янку Купалу. Імя яго неаддзельнае ад роднай краіны... Янка Купала быў сапраўды пісьменнікам новага тыпу. Ён ніколі не замыкаўся ў цішыні кабінета. Заўсёды быў у народнай гушчынні. Яно і зразумела, творчасць яго пастаянна жывілася крыніцамі народнага жыцця».

Аднатомнік твораў Якуба Коласа ўключае выбраныя вершы і апавяданні ў вершах, якія характарызуюць яго 50-гадовы творчы шлях — з 1906 па 1956 год.

«Пяцьдзесят год, — чытаем мы ва ўступным артыкуле Я. Мазалькова, — працягвалася нястомная літаратурная дзейнасць народнага паэта Беларусі, класіка беларускай літаратуры Якуба Коласа. Вялізны цудоўны і цяжкі шлях прайшоў ён за гэты час разам са сваім родным беларускім народам...»

«...Усім сваім сэрцам, — піша далей у артыкуле Мазалькова, — ён жыў інтарэсамі народа, радасцямі, цяжкасцямі і нягодамі акружыўшых яго простых людзей. Кожны, хто ведаў яго, пастаянна адчуваў гэтую поўную злітнасць жыцця народнага паэта з жыццём краіны». Аўтар прыводзіць пісьмо, напісанае яму Якубам Коласам 2 чэрвеня 1946 года ў балыніцы, пасля цяжкай хваробы. Вось што пісаў тады яму народны паэт: «Днямі ўсё роўна пайду адсюль, паеду ў лес, павандрую па сваіх ціхіх лясных сцяжынках. Адно дрэна — няма дажджу. У нас стаіць гарачыня. На палях усё сохне. Калі працягнецца такое надвор'е яшчэ з тыдзень, то ўраджаю не будзе. Калі я жыў у Беларусі, я станаўлюся ўсенародным балельшчыкам за ўраджай. Таму я так старанна ўзіраюся ў нябесныя глыбіні, шукаю на гарызонце аблокі, вызначаю іх дажджлівую каштоўнасць. І калі яны нічога вартага ў гэтых адносінах не ўяўляюць, я са злосьцю адварочваюся ад іх. Я назіраю ўсход і заход сонца і вельмі радуся, калі сонца заходзіць за хмары, афарбоўка і будова іх прадказваюць дождж».

Абедзве кнігі — Купалы і Коласа — выдаюцца ў перакладах старых сяброў беларускай літаратуры — выдатных майстроў рускай паэзіі А. Твардоўскага, М. Ісакоўскага, А. Суркова, А. Пракоф'ева, С. Гарадзецкага і іншых.

Гісторыя адной мемарыяльнай дошкі

ОРША. Пры ўваходзе ў паравознае дэпо імя Заслонава прымацавана мемарыяльная дошка. На ёй высечаны словы:

«Дошка гонару.

Ударнаму калектыву дэпо Орша Маск-Бел-Балт чыгункі за высокія паказчыкі работы ў III Усесаюзным конкурсе імя XV гадавіны Кастрычніка.

Снежань 1932 — люты 1933 года.

«Правда», ЦК чыгункі, НКШЗ, «Гудок».

Калі быў аб'яўлены конкурс, аршанскія паравознікі аднымі з першых у краіне актыўна ўключыліся ў яго.

Ветэраны працы, удзельнікі падзей тых дзён расказваюць, што ў конкурсе Аршанскае паравознае дэпо заняло другое месца, а тры паравозныя брыгады і рамонтны цэх — першае. Тады ў сувязі з гэтым ва ўрачыстай абстаноўцы прадстаўнікі ЦК прафсаюза чыгуначнікаў на фасадзе механічнага цэха прымацавалі мемарыяльную дошку.

У гады фашысцкай акупацыі гітлераўцы разбілі яе. Але як толькі закончылася вайна, малар Мікалай Фёдаравіч Станкевіч і слесар-інструментальшчык, цяпер пенсіянер Сцяпан Мікітавіч Ігнатавіч растаўравалі дошку і прымацавалі пры ўваходзе ў паравознае дэпо.

У гонар 50-годдзя газеты «Правда» аршанскія паравознікі сталі на працоўную вахту. Цяпер у дэпо разгарнуліся спаротныя брыгады і цэхаў за права называцца імям газеты «Правда».

На ўроку вытворчага навучання ў Салігорскай сярэдняй школе.

У Гомелі здзяйсняюцца работы па ўзвядзенню першага ў Беларусі планетарыя. Яго дэманстрацыйная зала разлічана на 120 чалавек. Апрача асноўнага абсталявання, тут манціруецца кінапраектная для дэманстрацыі навукова-папулярных фільмаў. На здымку: старшы механік планетарыя А. Осіпаў (злева) і электрамеханік Маскоўскага планетарыя Л. Сокалаў на мантажы абсталявання планетарыя.

ШЫРОКІЯ ШЛЯХІ Ў НАВУКУ

Звычайна, калі мы параўноўваем мінулыя Беларусь з цяперашняй, нас спрабуюць абінававаць у неаб'ектыўнасці. Надта ж ужо ўражае розніца! Але давайце звернемся да бесстаронніх сведкаў. Вось што гаворыцца пра тэрыторыю, на якой цяпер знаходзіцца наша Беларусь, у выйшаўшым у 1905 годзе IX томе шматтомнай працы «Расія. Поўнае геаграфічнае апісанне нашай Айчыны» пад рэдакцыяй В. П. Сямёнава (яго ўжо ніяк нельга запозрыць у неаб'ектыўнасці): «...вобласць небагата навучальнымі ўстановамі: вышэйшых навучальных устаноў зусім няма, сярэднія існуюць толькі ў больш буйных гарадах».

Так сарамліва, нападголоса царскія даследчыкі пісалі аб цемнаце і забітасці нашага краю. Насельніцтва амаль пагадоўна было непісьменным. Вось даныя, узятыя з той жа крыніцы: напрыклад, для Віцебскай губерні працэнт пісьменнасці насельніцтва склаў 2,08. Дададзім, што пад сярэднімі навучальнымі ўстановамі падразумываліся агульнаадукацыйныя школы, якіх тады ў Беларусі было толькі 4176. Горацкая земляробчая школа была адзінай навучальнай установай у краі.

Пачатае Вялікім Кастрычнікам грандыёзнае пераўтварэнне краіны ахапіла і забітую ўскраіну царскай Расіі, якой была тады Беларусь. Сюды прыйшло святло ведаў, навукі. У прынятай у 1919 годзе другой Праграме партыі самая сур'ёзная ўвага звярталася на ліквідацыю амаль суцэльнай непісьменнасці, на развіццё асветы, падрыхтоўку кадраў спецыялістаў. За гады перадаенных пяцігодкаў у рэспубліцы было ўведзена звыш 7 тысяч школьных будынкаў, якія былі зусім неабходнымі для навучання дзяцей.

А ўжо цяпер у Беларусі працуюць звыш 13 тысяч агульнаадукацыйных школ, дзе вучыцца 1346178 дзяцей. Узнік і паспяхова развіваецца зусім новы тып навучальных устаноў — школы-інтэрнаты, дзе дзеці не толькі вучацца і набываюць прафесію, але амаль поўнасцю знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні. Іх у рэспубліцы створана 106, і сетка іх няспынна расце. Па колькасці вучняў на 10 тысяч насельніцтва Беларусь за гады Савецкай улады перагнала такія краіны, як Англія, Францыя, Італія. У рэспубліцы ажыццёлена ўсеагульнае абавязковае сямігадовае навучанне, а цяпер заканчваюцца работы па рэарганізацыі сямігадовых школ у васьмігадовыя.

У першыя ж гады Савецкай У Палацы культуры Беларускага Савета прафсаюзаў адбыўся першы выпуск універсітэта культуры. Звыш 180 слухачоў атрымалі пасведчаны аб скончэнні ўніверсітэта. На здымку: арганізатар факультэта літаратуры, тэатральнага мастацтва і кіно ўніверсітэта Алена Серафімаўна Шарэйка (у цэнтры) уручае пасведчаны слухачам, якія скончылі ўніверсітэт культуры.

улады Горацкае земляробчае вучылішча было ператворана ў вышэйшую навучальную ўстанову. Установа стала цэнтрам, з якога ў далейшым выдзеліліся самастойныя інстытуты, як скажам, Віцебскі ветэрынарны. Бурнае развіццё эканомікі патрабавала кадраў спецыялістаў. У хуткім часе быў адкрыты рад вуну-будаўнічы інстытут, машынабудаўнічы, якія ў 1934 годзе былі аб'яднаны і ўтварылі Беларускі політэхнічны інстытут.

Другім цэнтрам развіцця вышэйшай адукацыі ў рэспубліцы стаў створаны ў 1921 годзе Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ул. І. Леніна. З яго затым выдзеліліся мінскія медыцынскі і педагогічны інстытуты. У гады другой пяцігодкі, калі асабліва хутка расла сетка школ, бурна развівалася педагогічная адукацыя. Віцебскі, Гомельскі, Магілёўскі настаўніцкія інстытуты, якія да таго не давалі вышэйшай педагогічнай адукацыі, былі пераўтвораны ў вышэйшыя педагогічныя інстытуты. У гэтыя ж гады ствараецца сетка навукова-даследчых устаноў, Акадэмія навук БССР.

У 1939 — 1940 гадах хутка расце матэрыяльная база навучальных устаноў, яны значна расшыраюць прыём навучэнцаў. Тэмпы гэтага росту ў Беларусі былі вышэй, чым у РСФСР і некаторых іншых рэспубліках. У гэтыя гады атрымалі выдатныя будынкі політэхнічны інстытут, вырас Універсітэцкі гарадок.

Створаная з такімі цяжкасцямі вучэбная база была за гады вайны амаль поўнасцю знішчана і разграблена нямецкімі фашыстамі. Калі Савецкая Армія ўступіла ў Мінск, ён быў настолькі разбураны, што хапіла б пальцаў адной рукі, каб пералічыць уцалелыя будынкі навучальных устаноў. Ды і ў іх нічога не засталася.

Але брацкая сям'я народаў нашай краіны не пакінула беларусаў у бядзе. З РСФСР і іншых рэспублік прыслалі абсталяванне, дапамагі навуковымі кадрамі. Ужо ў 1945 — 46 гадах усе даваенныя вуну аднавілі сваю работу. Наладжвалася дзейнасць Акадэміі навук. Пасля вайны і асабліва за апошні час у Беларусі пачалася падрыхтоўка кадраў па новых спецыяльнасцях. Узнік інстытут інжынераў чыгуначнага транспарту ў Гомелі, інстытут механізацыі сельскай гаспадаркі ў Мінску. Быў расшыран і пераўтворан у тэхналагічны бы-

лы лесатэхнічны інстытут. Цяпер у Беларусі рыхтуюцца не толькі педагогі і медыкі, але і кадры па новых галінах — тэлемеханіцы, вылічальнай тэхніцы, лесажывілі. У вуну Беларусі такіх спецыяльнасцей больш як 20. А ўсяго ў 25 вышэйшых навучальных установах рэспублікі навучаецца звыш 60 тысяч студэнтаў. Кадры сярэдняй кваліфікацыі рыхтуюць 102 тэхнікумы. Акрамя падрыхтоўкі спецыялістаў, вуну вядуць значную навуковую работу. Да таго ж распрацоўкай важных народна-гаспадарчых праблем у рэспубліцы займаюцца звыш 80 навукова-даследчых устаноў, у тым ліку такі буйны цэнтр беларускай навукі, як Акадэмія навук БССР. Акадэмія аб'ядноўвае 20 навукова-даследчых інстытутаў, 6 самастойных аддзелаў і сектараў, цэнтральны батанічны сад, дзве даследчыя станцыі, два літаратурныя музеі.

Цяпер на савецкую школу, як сярэдняю, так і вышэйшую, ускладзены новыя вялікія задачы. На працягу бліжэйшага дзесяцігоддзя, як сказана ў новай Праграме КПСС, намечана ажыццявіць абавязковую сярэдняю агульную і політэхнічную адзінаццацігадовую адукацыю для ўсіх дзяцей школьнага ўзросту і атрымманне васьмігадовай адукацыі той часткай моладзі, якая занята ў народнай гаспадарцы і не мае адпаведнай адукацыі. Цяпер у школах моладзь атрымлівае не толькі агульнаадукацыйныя веды, але і пэўную спецыяльнасць. Далейшае развіццё атрымае таксама вышэйшая школа. Узнікнуць новыя вуну, навучальныя ўстановы атрымаюць новыя будынкі і абсталяванне. Вось і сёлета ўступіў у строй выдатны новы корпус Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Па свайму аб'ёму гэта другі будынак у горадзе.

Работнікі народнай асветы Беларусі цяпер працуюць над тым, каб удасканаліць навучальны працэс, больш цесна звязаць яго з жыццём, з практыкай. Перад імі стаіць задача — рыхтаваць чалавека будучыні, свядомага, высокаадукаванага, усебакова развітага, дастойнага грамадзяніна камуністычнага грамадства. І можна з упэўненасцю сказаць, што і гэтая задача будзе паспяхова выканана, як паспяхова выкананыя задачы, пастаўленыя другой Праграмай партыі.

М. ЗААЗЕРНЫ.

ТЭРМІНОВА ВЫЛЯТАЕ ўРАЧ

Самалёты з чырвонымі крыжамі на борце падымаюцца з Магілёўскага аэрапорта на першаму паклічу тэлефанаграмы. У розныя куткі вобласці спяшаюцца яны з медработнікамі на дапамогу хворым людзям. Ва ўчастковыя і раённыя бальніцы летась 136 разоў выляталі акушэры-гінеколагі, 125 вылетаў зрабілі хірургі, больш як сто — тэрапеўты. За летаўні год і першыя тры месяцы гэтага года ўрач-хірург Юрый Мікітавіч Мурашоў вылятаў па выкліку каля 50 разоў, а галоўны хірург вобласці Барыс Фёдаравіч Паукштэль — больш як 35 разоў.

ГАЗЕТЫ НАШЫХ СЯБРОЎ

ЗАПАВЕТЫ ЛЕНИНА ВЫКОНВАЮЦА

САФІЯ. Падырхоўка новай савецкай Канстытуцыі будзе мець велізарнае значэнне не толькі для Савецкага Саюза, але і для ўсяго свету, гаворыцца ў перадавым артыкуле «Работніцка дэла», прысвечаным рашэнням сесіі Вярхоўнага Савета ССРСР.

Гэта важнае рашэнне Вярхоўнага Савета, працягвае газета, прадыктавана клопатамі аб міры, інтарэсамі камуністычнага будаўніцтва ў Савецкай краіне. Савецкі народ зноў паказаў, што пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі Савецкага Саюза ён дастойна выконвае запаветы бессмяротнага Ленина.

МЭТЫ НЕ ДАСЯГНУТЫ

НЬЮ-ЙОРК. Згодна з разлікамі вучоных, амерыканскі касмічны карабель «Рэйнджэр-4», абгануўшы Месяц, упаў і разбіўся на яго процілеглым боку, паведамляе карэспандэнт агенцтва АП з Голдстоуна (Каліфорнія). У выніку ні адна з мэт запуску карабля не дасягнута.

Як вядома, «Рэйнджэр-4», запушчаны 23 красавіка з мыса Канаверал, павінен быў перадаць з дапамогай тэлевізійнай камеры здымкі месцаў паверхні і даставіць на паверхню Месяца кантэйнер з навуковай апаратурай. Аднак у той жа дзень вечарам нацыянальнае ўпраўленне па аэронаўтыцы і даследаванню касмічнай прасторы паведала, што станцыя сачэння страціла сувязь з «Рэйнджэр-4» і што на караблі выйшла са строю телеметрычная сістэма.

АМЕРЫКАНСКІХ АТАМШЧЫКАЎ ДА ГАНЕБНАГА СЛУПА

З усіх канцоў зямнога шара паступаюць паведамленні аб абурэнні і гнеўных пратэстах супраць злавесных дзеянняў прававых колаў ЗША, якія аднавілі ядзерныя выпрабаванні ў атмасферы. Дзеянні ЗША народы расцэнююць як грубы выклік усяму чалавецтву.

ЛОНДАН. Пачаўшы серыю ядзерных выпрабаванняў, урад ЗША пры падтрымцы англійскага ўрада тым самым выступіў супраць волі велізарнай большасці чалавецтва, якое чакала, што ў Жэневе будуць зроблены першыя крокі да разбраення, завяў карэспандэнту ТАСС старшыня Англійскага камітэта абароны міру Гардон Шафер.

КАПЕНГАГЕН. Перад будынкам амерыканскага пасольства сабраліся сотні датчан, праціўнікаў атамнай зброі.

Дэманстранты трымалі вялікія плакаты са зваротам да ўрада ЗША: «Прэзідэнт Кенэдзі! У імя чаго вы праводзіце выпрабаванні ядзернай зброі — у імя міру ці ў інтарэсах амерыканскага бізнесу?»

ГУМАР

РАЗМОВА

Два сябры сустракаюцца на вуліцы ў Нью-Йорку:

— Прывітанне, браток. Што чуваць?

— Нічога асаблівага. Чытаў сцяганнішні газет?

— Зразумела.

— І што ты пра гэта скажаш?

— Я вельмі задаволены. Лічу, што гэта было адзіна правільнае рашэнне.

— Як так: ты жартуеш? Гэта ж рашэнне выключна дрэннае. Я лічу, што яно толькі ў сабе сур'ёзны ўскладненні.

— Ты звар'яцеў? Сусветная грамадскасць за. Магчыма, цяпер, урэшце рэшт, гэта атрымаецца. Пара, даўно пара.

— Нічога не разумею. Насявае канфлікт, а ты расказваеш нейкія бязглуздыя гісторыі. Скажу табе адкрыта, што ты першы чалавек, які выказвае дзіўную думку.

— Я табе павінен сказаць, што гэта ты першы чалавек, які меле глупства.

... Аказалася, што адзін з іх чытаў ранішняю, а другі — вярочнаю газету.

У Дзень друку, калі савецкі народ адзначае 50-годдзе газеты «Правда», нам хочацца расказаць аб нашых слаўных зарубежных сябрах, газетах «Вестник» і «Русский Голос». Гэта прагрэсіўныя газеты, выдаваемыя перадавой часткай рускай эміграцыі, якія на працягу доўгіх год расейваюць хлусню і паклёп, распаўсюджваюць рэакцыю на Савецкі Саюз, расказваюць праўду закінутым на чужыну суайчыннікам аб Радзіме, нястомна і самааддана змагаюцца за мір, за ўстанаўленне дружбы і брацтва паміж усімі народамі свету.

«Пакуль у свеце існуюць два лагеры, пакуль сеецца насенне лжы, паклёпу і нянавісці да нашай вялікай Радзімы і яе народа, які падняў сцяг барацьбы за шчасце ўсіх людзей на зямлі, нам, суайчыннікам за мяжой, не варта толькі спяваць песні любові да Радзімы. Не трэба забываць і сваіх абавязкаў выкрываць хлусню аб нашай краіне, гаварыць праўду аб яе мінулым і сучасным», — так разумее свае задачы газета «Русский Голос».

«Русский Голос» з'яўляецца адным з самых галоўных дасягненняў руска-амерыканскай эміграцыі. Яна звязвае раскіданых па чужой краіне людзей, не дае ім адчуваць сябе адарванымі ад грамадскага жыцця, расказвае, як жывуць эмігранты ў другіх гарадах Злучаных Штатаў. Газета выражае інтарэсы эмігрантаў-патрыётаў, абяраецца на іх. Такі ж напрамак трымае «Вестник», які выдаецца ў Канадзе.

Людзям, якія воляй лёсу аказаліся закінутымі на чужыну, хочацца ведаць аб усім, што адбываецца на іх далёкай Радзіме. І газеты сумленна стараюцца інфармаваць суайчыннікаў аб усім, што там робіцца. Яны расказваюць аб нашых планах, будаўніцтве, аб жыццёвым узроўні савецкіх людзей. «Русский Голос» дае цэлыя падборкі. Напрыклад, у падборцы «Беларусь у рыштваннях новабудуляў» чытач знойдзе паведамленне і аб Полацкім нафтабудзе, і аб Гродзенскім азотна-тукавым камбінаце, і аб Светла-

горску. Падрабязна расказваецца і аб тым, як беларускі народ будзе адзначаць 80-годдзе свайго слаўнага сына Янкі Купалы.

Газеты адбіваюць нападкі буржуазнай прэсы на Савецкі Саюз, палемізуюць, спрачаюцца.

Кожны год на Радзіму ў якасці турыстаў прыязджаюць групы эмігрантаў, якія па 30, 40 і больш год не былі на Бацькаўшчыне. Яны наведваюць свае родныя мясціны, бываюць на заводах, у інстытутах, у дзіцячых садах, гутараць з савецкімі людзьмі, знаёмяцца з іх жыццём. Суайчыннікі самі маюць магчымасць зрабіць правільныя вывады і пераканацца ў перавагах нашага спосабу жыцця. Прыехаўшы дадому, яны часта дзеляцца сваімі думкамі на старонках газеты.

У жніўні — верасні мінулага года да нас у Мінск прыязджала група канадацаў, членаў ФРК, выхадцаў з Беларусі. Некаторыя з іх па прыездзе дадому напісалі цёпла і задушэўна аб сваіх уражаннях ад паездкі на Радзіму.

Так, у газеце «Вестник» быў надрукаваны артыкул Івана Новіка, а зусім нядаўна ў некалькіх нумарах запар друкаваліся ўспаміны В. Хахлачова. Нам вельмі прыемна было чытаць,

што нашы гарады, наша Беларусь, наш родны Мінск зрабілі на гасцей такое добрае ўражанне.

«Аб прыгажуне Мінску многа пісалі і будуць пісаць», — гаворыць В. Хахлачова. — Я б хацеў падкрэсліць толькі адну вельмі важную рысу. Гэта горад культуры, горад студэнтаў. Акрамя Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта з колькасцю студэнтаў каля 10 000 чалавек, тут ёсць яшчэ 12 вышэйшых навучальных устаноў. У вышэйшых навучальных установах Мінска займаецца да 30 000 студэнтаў!

Газеты «Русский Голос» і «Вестник» стаяць у першых радах барацьбы за мір. Яны смела і рашуча выступаюць супраць планаў амерыканскай рэакцыі развязаць ядзерную вайну. «Асноўная задача ў нашы дні, дні «халоднай вайны» не дапусціць пераўтварэння яе ў «гарачую вайну», у цяперашніх умовах — у «тэрмаядзерную», — піша «Русский Голос».

Газеты заклікаюць усіх людзей добрай волі прыкласці намаганні, каб захаваць мір і ўстанавіць дружбу паміж усімі народамі.

Ёсць і яшчэ адзін вельмі адказны ўчастак барацьбы ў нашых зарубешных сяброў. Гэта антысавецкая эміграцыя, якая

ўсімі даступнымі ёй сродкамі імкнецца ачарніць Савецкі Саюз, узвесці на яго паклёп. Яна да гэтага часу не спыняе сваёй барацьбы за стварэнне парадку. У час, калі Гітлер напаў на нашу Савецкую краіну, ворагі Радзімы пайшлі разам з ім, працавалі ў гестапа, стваралі групы шпіёнаў. Фашызм быў разбіты, але здраднікі Радзімы і розныя іншы зброд, які нельга лічыць прадстаўнікамі рускага, беларускага або якога-небудзь іншага народа, зноў узнімае галаву, спадзяецца на новую вайну. Як жа змагаюцца газеты з такім ворагам? Яны выкрываюць, зрываюць маскі, паказваюць яго здрадніцкае аблічча, каб усяму свету было ясна, што гэта ворагі міру, і не толькі ворагі Савецкай дзяржавы, а ворагі прагрэсіўнай Амерыкі, народаў каланіяльных краін.

У гэтай барацьбе ўжо дасягнуты некаторыя вынікі. Не так даўно ў Нью-Йорку адбылася канферэнцыя сяброў «Русского Голоса». Канферэнцыя ўстанавіла, што старыя ўстоі пачынаюць рушыцца, лепшыя людзі, нават з радыё «Белай эміграцыі», пачынаюць разумець, што іх былыя ідэі губляюць над сабой глебу. Яны паступова пакідаюць сваё старое месца і пераходзяць у радыё прагрэсу і міру. «Нам, прагрэсіўным людзям, трэба ўсцяляць дапамагчы ім канчаткова скінуць старыя погляды і прыцягнуць іх у радыё прагрэсіўнай грамадскасці» — піша «Русский Голос».

Будучы рускімі людзьмі, нашы эмігранты, якія доўгія-доўгія гады пражылі ў Амерыцы, Канадзе, заўсёды віталі перадавыя ідэі і традыцыі гэтых краін. Яны заўсёды заставаліся з лепшай часткай амерыканскага і канадскага народаў. Яны адстаялі і абаранялі інтарэсы простых людзей у краінах, дзе прыходзілася жыць. На іх быў ускладзены падвоены абавязак: абараняць і сваю Радзіму — Савецкі Саюз, і краіну, якая аказала ім гасціннасць.

Д. БАБАК.

МАЙСТРЫ ХЛУСНІ

Амерыканскі журналіст Роберт Фантэйн, фельетонны якога часта друкуюцца ў часопісе «Атлантык», прыйшоў да вываду, што «хлусні» намнога выгадней, усяляе і прыемней, чым гаварыць праўду.

«Хлупчуком, — піша Фантэйн, у фельетоне «Мастацтва хлусіць», — я без канца хлусіў». Але яго хлусня адразу ж выкрывалася дарослымі. Урэшце рэшт, хлупчкі стаў на правільны шлях.

«Я гаварыў толькі праўду, пакуль не стаў дарослым, — працягвае Фантэйн, — і тады я зразумеў, што прытрымлівацца гэтага бессэнсоўна». Журналіст пераканаўся, што ўсе яго няўдачы ў дзяцінстве — вынік таго, што «хлусіў вельмі ўбога» і толькі вялікая хлусня заўсёды мела поспех у Амерыцы.

«Сягоння хлусня, — піша ў канцы фельетона Фантэйн, — гэта асноватворны камень сістэмы вышэйшай адукацыі, урада і інстытута шлюбу, рэлігіі, эканомікі, рэкламы. І ў гэтым заключаецца праўда».

Я не ведаю, ці хлусіць Роберт Фантэйн у сваіх іншых фельетонах, але ў гэтым ён не адыйшоў ад праўды. А вось яго многія браты па пярэ ў Злучаных Штатах Амерыкі дасканалы авалодалі майстэрствам хлусні.

Усім вядома, што, пачынаючы з таго дня, калі амерыканцы кінулі атамныя бомбы на Хірасіму і Нагасакі, ЗША і іх саюзнікі па агрэсіўнаму блоку НАТО правялі

больш атамных выбухаў, чым СССР. Пасля таго, як удзельнікі гэтага блоку Францыя пачала праводзіць выпрабаванні атамных бомб у Афрыцы, Савецкі Саюз вымушаны быў прыняць меры для захавання сваёй бяспекі. Атрымалася дзіўная карціна: дыпламаты і палітыкі ЗША гаварылі фарысейскія правомы аб забароне атамных выпрабаванняў, а іх саюзнікі праводзілі ўзрывы ў Афрыцы. СССР папярэджваў ЗША: або спыніце ўзрывы, або мы вымушаны прыняць контрмеры. ЗША не прыслухаліся да голасу розуму. Больш таго, яны самі пачалі атамныя выпрабаванні. Нядаўна ў раёне вострава з хрысціянскай назвай Раждзяства ўзняўся чорны атамны грыб. Грамадскасць усяго свету абуралася дзеяннямі атамшчыкаў. У такіх умовах толькі вялікая хлусня магла іх выручыць. І атамшчыкі далі каманду ілгунам: звальвайце ўсё на Савецкі Саюз. Зяўляў ілгуны ўзяліся за справу. «Не мы першыя аднавілі выпрабаванні, а рускія, — хлусіць «Нью-Йорк геральд трыбюн», — не мы парушылі забарону на выпрабаванні».

Чорныя хмары атамнага пылу ад вострава Раждзяства плывуць на ўсе кантыненты, падвргаючы небяспецы жыццё і здароўе мільёнаў людзей. Нікай, нават вялікай хлуснёй не зацямяць таго відавочнага факту, што мільяр-

дзеры-атамшчыкі робяць злачынствы перад чалавецтвам.

Нельга не пагадзіцца з Робертам Фантэйнам, што майстэрствам хлусні авалодалі ў ЗША не толькі рэпарцёры прадажных газет. Нядаўна, напрыклад, кангрэсмен Іен са штата Агаё высунаў пытанне аб неабходнасці прадастаўлення права незалежнасці... каму вы думаеце? Не Беларусі. Вось дык хлупі!

А мы тут, у Беларусі, і не ведалі, што ў нас няма незалежнасці. Мы думалі, што, маючы сваю тэрыторыю, канстытуцыю, флаг, герб, парламент, выбраны народ, урад, зацверджаны абраннікам народа, мы маем усё, што вызначае незалежнасць. Мы думалі, што, працуючы на фабрыках і заводах, шахтах, якія належаць не капіталістам, а народу, мы з'яўляемся гаспадарамі сваёй краіны. Мы думалі, што, працуючы не на памешчыка, а на сябе, з'яўляемся свабоднымі сейбітамі. Мы думалі, што, маючы свае школы, культурныя ўстановы, органы друку, развіваючы нацыянальную культуру, з'яўляемся, як пісаў Янка Купала, «вольнымі птахамі». Мы думалі, што, ваюючы з ворагамі нашай Радзімы і тройчы выганяючы са сваёй зямлі замежных заваявальнікаў і тых, хто ім рабскі служыў, мы доказалі, якой хочам свабоды і незалежнасці.

Аказваецца, усё гэта не з'яўляецца аргументамі, каб лічыць сябе свабоднымі і незалежнымі.

Маўляў, якая ж незалежнасць, калі на тэрыторыі Беларусі няма ні адной амерыканскай ваеннай базы? Дзе ж свабода, калі няма эксплуатацыі чалавека чалавекам? Калі Уол-стрыт не мае сваіх акцый у Беларускай прамысловасці? Якая ж нацыянальная самастойнасць, калі няма нянавісці да іншых народаў, калі беларускі народ жыве ў дружбе з рускімі, украінцамі, грузінамі і іншымі народамі?

Кангрэсмену Іену гэта здаецца неверагодным. Вось калі б у Беларусі кіравалі ўцёкшыя за граніцу гітлераўскія халу, якія разам з акупантамі тройчы прыходзілі на савецкую зямлю і мараць раз за раз у чацвёрты раз аб гэтым, кангрэсмен Іен быў бы цалкам задаволены такой «незалежнасцю». Ці ж не з мэтай «прадастаўлення» такой «незалежнасці» сапраўды свабодным і незалежным народам раздаюцца выбухі на вострава Раждзяства? У гэтым заключаецца праўда майстроў хлусні.

Л. ПРОКША.

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77. Дом друку. Для п'сьмаў: Мінск, паштовая скрынка № 14.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ